

Aan
de gemeenteraad

Datum 27 oktober 2020
Zaaknummer InProces BBV: 2020-0142264
Betreft Programma's reserve Agenda Dordrecht 2030

Vergadering van

Portefeuillehouder: Maarten Burggraaf
Begrotingsprogramma Samenwerkend en Verbindend Dordrecht
Pijler Bestuur en Middelen
Kernteam/Opgave: Versterking Bestuur & Organisatie - Strategie & Control
Auteur: Aart Jan Bette
E-mail: aj.bette@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Aart Jan Bette
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

op de zeven voorgestelde programma's business cases uit te werken ten behoeve van besluitvorming door de raad in het voorjaar van 2021 over het investeringspakket vanuit de Eneco-middelen;

het daadwerkelijk beschikbaar stellen van middelen uit de reserve Agenda Dordt 2030 op basis van individuele kredietaanvragen, vergezeld te laten gaan van definitieve business cases;

kennis te nemen van de bij dit raadsvoorstel gevoegde concepten van twee business cases die een beeld geven van de wijze van aanpak van business cases en op basis daarvan eventuele aandachtspunten mee te geven voor de uitwerking van volgende business cases ten behoeve van besluitvorming over investeringen.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Begin 2020 heeft de raad het 'prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030' vastgesteld.

Dit toetsingskader voor investeringen uit Eneco-middelen bestaat uit de twee vastgestelde beleidskaarten die als bijlage zijn bijgevoegd. Op basis van dit kader heeft het college de nu voorliggende programmavoorstellen geïdentificeerd die worden uitgewerkt in business cases en begin 2021 ter besluitvorming aan de raad zullen worden voorgelegd.

Het prioriteringskader is tot stand gekomen na een themabijeenkomst 'Strategisch investeren in Dordt 2030' op 19 november 2019 in de commissie Bestuur & Middelen waarin de wetenschappelijk onderbouwde mechanismen en beleidskeuzes achter stedelijke en economische groei en de denk- en prioriteitskaders voor het investeringsprogramma van de 'Agenda Dordrecht 2030' zijn verkend. Op basis van de vragen en opmerkingen van de commissie is het definitief toetsingskader voor de investeringen opgesteld en door de raad vastgesteld.

Wat is het doel?

De Eneco-aandelen van Dordrecht zijn eind maart 2020 verkocht. Dordrecht heeft € 368 miljoen ontvangen voor haar aandelen. De raad heeft bij de Kadernota € 125 miljoen gestort in de reserve dividend compensatie (waarvan reeds € 22,7 miljoen is aangewend voor rentebesparing en FLO-voorziening) en voor € 243 miljoen gestort in de reserve Agenda Dordt 2030. Met als doel om na compensatie van de wegvallende jaarlijkse dividend inkomsten, te investeren om de stad te laten groeien en sociaal-economisch in balans te brengen en te versterken, alsmede de neerwaartse druk op een structureel begrotingsevenwicht te keren.

In dit raadsvoorstel schetst het college de hoofdlijnen van een pakket aan investeringen met de reserve Agenda 2030, waarbij ook een gedeelte van de reserve dividend compensatie ingezet kan worden en kan worden overgegaan tot fondsvorming. Een samenhangend pakket aan investeringen in de welvaart en het welzijn van de Dordrecht en de inwoners dat is gemaakt op grond van de ambities van Dordrecht op de drie opgaven die essentieel zijn voor een gezonde ontwikkeling van de stad. Het college biedt met dit voorstel de raad de mogelijkheid om een integraal oordeel te geven over de richting van het pakket aan investeringen. Op die richting zullen vervolgens business cases worden uitgewerkt die specifiek inzicht geven in de investeringen en de bijbehorende verwacht financiële en maatschappelijke effecten. Wij verwachten op basis van deze business cases een investeringspakket in het voorjaar 2021 aan de raad ter besluitvorming voor te kunnen leggen.

Daarnaast treft u twee concept business cases aan op deelreserves ten behoeve van specifieke investeringen die de raad bij de kadernota al heeft vastgesteld. Deze concepten geven een beeld van de beoogde wijze van aanpak op basis waarvan de raad nu eventuele aandachtspunten mee kan geven voor de format van de komende business cases.

Ambities Dordrecht

De bouwstenen van de investeringsagenda (de voorgestelde zeven programma's) zijn gekozen op basis van de doelen die we ons in Dordrecht hebben gesteld en met de filter van de prioriteiten die in het prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030 zijn vastgesteld. Ter achtergrond nog kort een samenvatting van hoe we eerder met elkaar tot deze doelen en prioriteiten zijn gekomen.

De Agenda Dordrecht 2030 is opgesteld in het licht van een aantal ontwikkelingen. In de eerste plaats is er in Dordrecht in de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in grootstedelijke voorzieningen voor de inwoners van de stad, waaronder culturele en recreatieve voorzieningen zoals het Energiehuis, Kunstmin, het Dordrechts museum en de Sportboulevard. Zo kennen we nu een stad waarin het voor inwoners goed wonen, verblijven en recreëren is. De uitdaging waar Dordrecht voor staat is het creëren van voldoende draagvlak voor deze voorzieningen zodat ze voor de stad behouden kunnen blijven. Dit vraagt vooral dat het aantal inwoners weer substantieel gaat stijgen. Meer inwoners betekent meer inwoners die gebruik maken van de bestaande voorzieningen, meer inkomsten (uit het Gemeentefonds) en daarmee helpen de voorzieningen ook op langere termijn in stand te houden in de huidige vorm. In de tweede plaats is de stad op sociaal-economisch terrein niet in balans. Zo heeft Dordrecht een lage SES-score en is er een relatief beperkt aandeel hoogopgeleiden in de beroepsbevolking. Ook in termen van toekomstbestendige bedrijvigheid en een goed ecosysteem daarvoor, is veel te winnen. Samengevat liggen de kansen voor Dordrecht dus vooral op het vlak van groei van het aantal (zelfredzame) inwoners, groei van het aantal aantrekkelijke woningen, versterking van het opleidingsaanbod en van robuuste werkgelegenheid.

In de tweede plaats is daarmee samenhangend bij de kadernota ook een meerjarige financiële strategie vastgesteld om de neerwaartse structurele druk op de meerjarenbegroting (onder andere door noodzakelijke vervangingsinvesteringen) te keren. Het leidende principe en bijbehorende toetsvraag bij investeringen is: Leidt deze keuze tot méér draagkracht? Om de financiële strategie te laten slagen is het van cruciaal belang dat het antwoord op deze vraag positief is en positief blijft. In eerste instantie is deze groei vanuit financieel perspectief kwantitatief. Meer inwoners, meer woningen zorgen voor meer inkomsten uit het gemeentefonds en OZB-opbrengsten. Maar ook door minder aanspraak op de sociale en maatschappelijke voorzieningen.

Tegen deze achtergrond heeft de raad het prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030 vastgesteld (de 2 kaarten zijn als bijlage bijgevoegd). Met dit prioriteringskader heeft de raad duidelijk gemaakt hoe zij de opbrengst van de Eneco-middelen wil inzetten: in strategische investeringen in de stad die de verdien capaciteit van de stad bevorderen. Hiervoor bevat het prioriteringskader een aantal stappen. De eerste stap was het bepalen en formuleren van de centrale doelen:

- Groei en versterking van de bevolking waarbij het aantal inwoners toeneemt en relatief jonger, hoger opgeleid en welvarender wordt,
- Groei van de werkgelegenheid,
- Groei van de economie,
- Het behoud van bestaande voorzieningen, waarmee het aanbod van publieke voorzieningen zoals voor zorg, sport en cultuur minimaal in stand blijft.

Deze ambities zijn kernachtig te omschrijven als een Dordrecht dat op termijn wil groeien naar een stad met 140.000 inwoners, met een daarbij behorend voorzieningenniveau dat tevens een regio van 300-350.000 inwoners bedient. Deze basis onder de voorzieningen vormt de kern van de agenda. Dordrecht wil daarbij sociaal-economisch beter in balans zijn. Dit betekent dat Dordrecht veerkrachtige inwoners heeft met een hoger welvaartsniveau en een stad is met voldoende en robuuste werkgelegenheid en een kwalitatief goed arbeidsaanbod, wat samenhangt met een hoger onderwijsniveau.

De ambitie is ook om een nog aantrekkelijkere stad te worden: een levendige stad, maar ook een groene stad, met grootstedelijke voorzieningen en een uitstekende bereikbaarheid, vooral in verbinding met de Randstad. Als extra's koestert Dordrecht een historische binnenstad, een nationaal park De Biesbosch als achtertuin en een bijzondere ligging aan meerdere vaarwegen. Dordrecht wil goed zorgen voor dit bijzondere erfgoed en haar unieke positie langs weg, water en spoor maximaal benutten.

Prioriteiten voor actie binnen de Agenda Dordrecht 2030

Om deze doelen te bereiken is in het prioriteringskader focus gebracht door de factoren en variabelen te identificeren waar de gemeente prioriteit aan moet geven om de doelen in Agenda Dordrecht 2030 te bereiken. In de grafische weergave in de bijlage zijn dit de raderen die de stedelijke economie laten draaien. Het gaat voor Dordrecht om ondernemerschap, menselijk kapitaal, kennisinfrastructuur, fysieke infrastructuur en het leefklimaat. Deze raderen betreffen investeringen die op basis van theorie en bewezen praktijk het hoogste rendement opleveren en op een termijn van 10 tot 20 jaar blijvende waarde toevoegen aan de stad die wij in 2030 willen zijn en waar dragende en vragende inwoners op termijn allemaal van profiteren.

Voor de meeste raderen is dit concreet gemaakt in een aantal specifieke factoren en variabelen. Zo ligt voor menselijk kapitaal de focus op een lagere werkloosheid en een groter aandeel HBO en WO-niveau onder de beroepsbevolking. Voor de kennisinfrastructuur willen we vooral de nadruk leggen op een betere onderwijskwaliteit. En tenslotte zullen we het leefklimaat de komende jaren vooral willen verbeteren door een kwalitatief goed woningaanbod (in termen van betaalbaarheid, kwaliteit en percentage koopwoningen) en zoveel mogelijk afwezigheid van luchtvervuiling en (geluids)overlast.

Op basis van de prioriteiten en de financiële strategie heeft het college een samenhangend pakket aan programma's geïdentificeerd voor investeringen van de opbrengst van de Eneco-middelen. Deze zullen worden uitgewerkt in business cases en op een later moment ter besluitvorming worden voorgelegd. Hieronder worden de voorstellen langsgelopen en in de context van de gestelde prioriteiten geplaatst.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Eerste beslispunt

Hieronder volgt een toelichting van de zeven voorgestelde onderwerpen waarop business cases worden uitgewerkt. Op grond van de uitgewerkte business cases zal in het voorjaar van 2021 een

investeringspakket aan de Raad worden voorgelegd ter besluitvorming.

Spoorzona (gebiedsontwikkeling)

Een centraal onderdeel binnen het investeringspakket zal het programma Spoorzone zijn. Het programma bestaat uit meerdere deelprojecten en gebiedsontwikkelingen die – vanwege hun ligging langs de spoorlijn – vergelijkbare uitdagingen kennen, met name op het gebied van geluid en externe veiligheid.

Dit programma grijpt direct aan bij meerdere van de prioriteiten voor actie. In de eerste plaats is het direct gericht op de centrale opgave om het aantal inwoners te verhogen en daarmee draagvlak voor voorzieningen te vergroten en de structurele financiële draagkracht van de stad te vergroten. In de totale Dordtse Spoorzone is de realisatie van circa 4.150 woningen een cruciaal element. De Spoorzone levert daarmee de grootste bijdrage aan de doelstelling van de gemeente om te groeien tot een gemeente met meer dan 140.000 inwoners. Onderdelen van het programma betreffen onder meer het Maasterras, de Spuiboulevard, de Zuidelijke stationsomgeving, het Gezondheidspark en Leerpark en Amstelwijck. Daarmee maakt het programma via investeringen in een hoogwaardig woningaanbod de stad ook aantrekkelijker voor hoogopgeleiden en leidt het tot een hoger aandeel van hbo en wo-opgeleiden in de beroepsbevolking. Naast de realisatie van een aanzienlijk woningbouwprogramma is binnen de diverse deelprojecten en gebiedsontwikkelingen ook ruimte voor werklocaties, waaronder kantoorruimte, bedrijfsruimte en horeca.

Ook de prioriteit fysieke infrastructuur (met als focus bereikbaarheid) staat centraal binnen dit programma. De toename van het aantal woningen en daarmee de groei van het inwoneraantal vraagt investeringen in de bereikbaarheid van de stad. Daarom worden binnen dit programma investeringen voorzien in een nieuw verkeersstructuurplan en voldoende en passende parkeercapaciteit. Ook wordt geïnvesteerd in verbindingen via het spoor zelf en een lightrailverbinding, inclusief nieuwe stations Leerpark en Amstelwijck. Deze onderdelen spelen een centrale rol in het op peil houden van de bereikbaarheid. Zulke verbindingen maken het bereiken van werk, studie en voorzieningen voor inwoners van Dordrecht en andere gemeenten gemakkelijker.

Dordwijkzone (goed leefklimaat)

De prioriteit leefklimaat komt in het bijzonder terug in het programma Dordwijkzone. De Dordwijkzone loopt als een "groene long" door de stad, ingeklemd tussen het westen (het entrum) en de oostelijke wijken van Dordt en strekt daarbij van het noordelijk gelegen Wantij tot aan de zuidelijke Nieuwe Dordtse Biesbosch. Het gebied kenmerkt zich door een landelijk en parkachtig karakter met daarbij ook belangrijke ecologische waarde, maar (nog) niet als een eenduidig gebied. Alhoewel het gebied zich daar goed voor leent, wordt een groot potentieel van de zone op dit moment nog niet gebruikt. De Dordwijkzone kan bijdragen aan de (kwalitatieve) groei van de stad en ruimte bieden voor daaraan gekoppelde verbetering van sport- en recreatievoorzieningen. Door investeringen in groen-blauw wordt de kwaliteit van de leefomgeving en luchtkwaliteit vergroot zoals genoemd in het prioriteringskader. Hier profiteren zowel de huidige inwoners van Dordrecht van als toekomstige generaties. Betere groen-blauwe voorzieningen dragen bij aan hittebestendigheid en waterberging, aspecten die in het licht van klimaatverandering steeds belangrijker zullen worden voor een duurzame stad.

De bereikbaarheid binnen de stad wordt verder vergroot door het verbeteren van de aansluiting en verbinding tussen woonwijken die onderdeel is van de programma's Spoorzone en Dordwijkzone. Door het wegnemen van barrières tussen wijken worden deze meer met elkaar verbonden. Dit vergroot de sociale cohesie en netwerken in de stad omdat wijken van de stad meer met elkaar worden verbonden. Ook maakt dit het centrum toegankelijker voor bewoners van wijken buiten het centrum en zal daarmee een positief effect hebben op de potentiële klanten van winkels in het centrum en het potentieel aan gebruikers (draagvlak) voor de voorzieningen in de stad.

Onderwijstijdverlenging (goede kennisinfrastructuur)

Het college kiest er daarnaast voor om te investeren in kwetsbare groepen en een meer gebalanceerd sociaal-economisch profiel van de stad. Daartoe wordt gewerkt aan een business case voor een programma onderwijstijdverlenging. Definitieve besluitvorming in februari 2021 is nodig om te zorgen dat onderwijstijdverlenging volgend schooljaar kan worden ingezet en geen jaar verloren te laten gaan.

Een investering in onderwijstijdverlenging sluit direct aan bij de prioriteiten onderwijskwaliteit en lage werkloosheid. Het programma is erop gericht om vanaf 2021 jaarlijks middelen in te zetten voor onderwijstijdverlenging. Uitgaande van de onderwijsvisie is het idee om uit te gaan van de 10 basisscholen waar de kansenachterstanden het grootst zijn. Leerlingen op deze scholen krijgen hiermee dus kans om via aanvullend onderwijs te voorkomen dat er onderwijsachterstanden worden opgelopen. Dit past bij de inzet om kansenongelijkheid te verkleinen, het leidt tot betere schoolprestaties en daarmee betere kansen op de arbeidsmarkt.

Ook in termen van sociale cohesie is dit een belangrijk element in het investeringspakket omdat het bijdraagt aan het beperken van de sociaaleconomische verschillen in de stad. Zeker omdat door de investeringen het aandeel hoogopgeleiden in de stad toeneemt, is het cruciaal ook te investeren in het tegengaan van ongelijkheden en mensen meer gelijke kansen te bieden. Een sterkere sociaal-economische positie vergroot ook de veerkracht van mensen.

De uitbreiding van het aantal uren vergt uiteraard leerkrachten. Naast mogelijke uitbreiding van het aantal uren wordt gekeken naar samenwerking met onderwijspartners uit de stad zoals culturele instellingen, sportverenigingen en Bibliotheek. Deze samenwerking kan scholen ontzien en talentontwikkeling bij leerlingen ondersteunen.

Sociaal-economisch profiel (menselijk kapitaal)

Betere kansen op de arbeidsmarkt en grotere veerkracht zijn ook beoogd met een mogelijke investering in een effectievere ketenaanpak voor de groep tussen 12 en 27 jaar. Het programma is erop gericht om jaarlijkse middelen in te zetten voor de integrale ketenaanpak 12-27 jaar, gedurende een periode van 10 jaar. Hierbij geldt dat als gevolg van de coronacrisis er al extra middelen beschikbaar zijn om in voor dit doel te investeren. Daarmee verwachten we dat pas in de loop van 2021 duidelijk zal worden hoe groot de benodigde investering is. Door een integrale ketenaanpak kunnen zaken efficiënter worden gefinancierd. Dit moet leiden tot besparingen op uitkeringen bij de Sociale Dienst Drechtsteden, Jeugdzorg, Schuldhulpverlening, Handhaving, Jongerenwerk, en jaarlijkse projecten die door diverse partijen worden uitgevoerd en gefinancierd door de gemeente. Het programma sluit hiermee aan bij de prioriteit om de werkloosheid te verlagen. En het helpt bij het vergroten van veerkracht die jongeren nodig zullen hebben in een wereld waarin banen soms onzeker zijn en veranderingen in de economie hoge eisen stellen aan de competenties van mensen.

Dit programma heeft ook de potentie om cofinanciering bij andere partijen los te maken, zoals Europese middelen. Als dit lukt, krijgen de investeringen een vliegwieleffect wat zeer aantrekkelijk is.

Duurzame stad

De prioriteit die de stad geeft aan het leefklimaat komt heel zichtbaar tot uitdrukking in het programma Duurzame stad. Daarbij is het een opgave voor alle overheden om te investeren in duurzaamheid, zoals dat voor Dordrecht zichtbaar is in het streven om in 2050 een energieneutrale stad te zijn.

Bij de uitwerking van het voorstel bezien we investeringen op een aantal punten. Een eerste element is een investering in de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Een tweede element is erop gericht om woningeigenaren met een laag inkomen die niet of nauwelijks een buffer hebben te helpen om energiebesparende maatregelen te kunnen financieren. Hiertoe kan een revolverend fonds worden opgericht waaruit leningen worden verstrekt. Een ander element is een investering in een verdere opwek van zonne-energie. Tot slot wordt verkend of het mogelijk is om gemeentelijke investeringen of kapitaalverstrekkingen ten goede te laten komen aan bedrijven of initiatieven die bereid zijn te investeren in innovatie energie-infrastructuur. Hiermee kan niet alleen dividend of

een kapitaalvergoeding worden gerealiseerd maar kan ook de energietransitie in onze stad worden ondersteund.

Niet alleen zorgen deze elementen van de business case voor daadkrachtige inzet vanuit Dordrecht in de regionale energiestrategie, ook leidt deze tot een substantiële toevoeging van werkgelegenheid. Om het effect lokaal zo groot mogelijk te laten zijn, zetten we bij alle projecten en werkzaamheden die onder regie van de gemeente gestart worden bij voorkeur in op het laten participeren van lokale ondernemers en bedrijven. Daarmee draagt dit programma ook bij aan prioriteiten voor ondernemerschap en het bevorderen van lokale werkgelegenheid. Zowel energiebesparende maatregelen als het stimuleren van duurzame opwek van energie zal een positief effect hebben op de het leefklimaat in de stad via woningkwaliteit in Dordrecht en ook de kwaliteit van de leefomgeving (als gevolg van het verbeteren van de luchtkwaliteit en het verminderen van CO2).

Ruimte voor binnenstadontwikkelingen

Het potentieel van de binnenstad kan nog veel beter worden benut. Er zijn investeringen nodig om de binnenstad vitaal te houden en daarmee bij te laten dragen aan de prioriteiten van de stad. Zo is in de binnenstad nog potentieel voor woningbouw en kunnen gebieden aantrekkelijker worden gemaakt voor bezoekers en winkelend publiek. Dit is ook een manier om leegstand tegen te gaan. Daarbij is de binnenstad één van de belangrijkste motoren voor de economie en het verdienvermogen van Dordrecht. Een vitale binnenstad levert een stevige bijdrage aan de prioriteiten van de Agenda 2030.

De (toekomstige) ontwikkelingen die nodig zijn voor een vitale binnenstad vereisen (openbare) ruimte die daar zeer schaars is. Denk daarbij aan transformaties naar woningen, hotel en kleinschalige kantoorruimtes. En ook is er behoefte aan meer ruimte voor bijvoorbeeld fiets, bomen en groen, evenementen en terrassen.

Dit vraagt enerzijds een slimmer/multifunctioneel gebruik van die schaarse ruimte maar het is ook noodzakelijk om daarvoor meer ruimte vrij te maken. Dit kan vooral door het parkeerregime in de binnenstad aan te passen en parkeren op straatniveau te verminderen (dit leidt ook tot een kwaliteitsimpuls). Daartoe zijn verschillende mogelijkheden die we in samenhang met elkaar willen bezien. Daarbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de Grote Markt en het maken van een betere en aantrekkelijker verbinding tussen het kernwinkelgebied gebied en het havengebied.

Bedrijventerreinen

Een stad met verdiencapaciteit vergt niet alleen voldoende inwoners en een goed opgeleide beroepsbevolking, maar ook voldoende werkgelegenheid. Dit vraagt om de juiste investeringen om de prioriteit van ondernemerschap dichterbij te brengen. Investerings die passen bij het karakter van een stad of regio. In Dordrecht geldt dat er verschillende bedrijventerreinen zijn waar bedrijven zich kunnen vestigen, maar er zijn investeringen nodig om dit potentieel ook goed te benutten. Met Dordtse Kil IV/ Distripark beschikt Dordrecht over de laatste werklocatie van omvang. Op bestaande locaties is echt revitalisering nodig omdat vastgoed is verouderd, er leegstand is en het aanbod van deze locaties niet aansluit op de vraag naar bedrijfsruimte en bedrijfsterreinen in Dordrecht.

De investering in bedrijventerreinen is er dus op gericht om de groei van bedrijvigheid te faciliteren op bestaande maar onderbenutte werklocaties in Dordrecht. Het instrument hiervoor is het creëren van een investeringsfonds. Dit fonds richt zich primair op de aanpak van bestaande werklocaties, met een actieve aanpak op herontwikkeling en revitalisering waarbij de inzet niet is beperkt tot de hiervoor genoemde locaties. Daarbij biedt de deze inzet ook kansen om gericht regie te voeren op het ontwikkelen van ecosystemen en de vorming van clusters van bedrijvigheid die op langetermijnperspectief hebben. Hiermee kan een basis worden gelegd voor een toekomstbestendige banenontwikkeling op het gewenste opleidingsniveau.

Willen we naar de toekomst bedrijven aan de stad blijven binden en ruimte geven voor hun groei-ambitie dan zullen we deze bedrijven moeten faciliteren in hun groei en daarmee behoud voor de stad, door bedrijven te faciliteren naar nieuwe locaties ("het juiste bedrijf op de juiste plek") dan wel door een actieve aanpak en revitalisering van bestaande werklocaties. Daarmee zetten we

maximaal in op het zorgvuldig omgaan met onze schaarse gronden en kunnen we als gemeente ook regie nemen om te komen tot een maximale invulling.

Tweede beslispunt

Bij de Kadernota 2021 heeft u tot twee deelreserveringen besloten die nodig waren om de kans op co-financiering veilig te stellen en op drie onderdelen deelreserves van de reserve Agenda Dordt 2030 gevormd op een al door de raad in gang gezette ontwikkeling en daaruit voortvloeiende fatale beslistermijn waarop al eerder dan in 2021 een beslissing op de bijbehorende business case nodig is. Dit zijn in feite enkele sub-onderdelen van totaalontwikkeling van (locaties in) het programma Spoorzone. Op twee van deze reserves (geluidsscherm Amstelwijck en Dordtse Mijl) zijn inmiddels concept-business cases ontwikkeld. Deze zijn bijgevoegd om alvast een beeld te geven van de wijze van aanpak van business cases zodat de raad eventuele aandachtspunten mee kan geven voor de uitwerking van alle business cases.

Reserve geluidsscherm Amstelwijck / Gezondheidspark ad € 21 mln

Om verdere woningbouw mogelijk te maken op de locaties Amstelwijck en Middenzone Gezondheidspark, in totaal ongeveer 1.600 woningen, is het verplicht dat de omgevingswaarden van geluid voldoen aan wettelijke normen en bijdragen aan een goede en passende woonomgeving. Daarvoor is het noodzakelijk dat er geluidsschermen worden geplaatst langs de A16, de N3 en het spoor. Een deel van de kosten van de geluidsschermen zijn verwerkt in de betreffende grondexploitaties en vanuit bijdragen van derden.

De voorbereidende werkzaamheden om de geluidswallen rond de locatie Amstelwijck te kunnen aanbesteden zijn inmiddels gestart. De op dit moment verwachte, maximale onrendabele top van de geluidsschermen rond de locatie Amstelwijck bedraagt circa € 17 miljoen. Om de aanbesteding voor dit geluidsscherm tijdig te kunnen starten is er voor de zomer een besluit tot reservering bij de kadernota genomen. Daarnaast wordt hiermee invulling gegeven aan de geluidwering voor Dordtse Hout zoals die bij de bouw van de wijk was voorzien. Aanbesteding gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad waarna pas tot gunning overgegaan zal worden. Dit besluit wordt in het eerste kwartaal van 2021 voorzien.

Reserve Dordtse Mijl

De werkzaamheden voor de Dordtse Mijl zijn een cruciale investering in de infrastructuur om de verdere ontwikkeling van de omgeving Maasterras en Spuiboulevard mogelijk te maken en tegelijk de binnenstad bereikbaar te houden. In november 2019 is besloten dat kon worden gestart met de uitvoering van de eerste fase (RIS dossier [2498785](#)), waarbij op een later moment een besluit zou worden genomen over de dekking van de tweede fase.

Naast de reeds beschikbare middelen uit het reguliere wegenonderhoud voor de eerste fase is nu een bedrag van € 6,2 miljoen nodig voor de tweede en laatste fase van het project. Om de doorlooptijd van het gehele project niet te vertragen is bij Kadernota 2021 besloten om een reserve in te stellen.

Hieronder treft u een korte toelichting aan op de twee (concept) business cases, zoals die in geheime bijlage zijn toegevoegd. Deze bijlagen zijn geheim omdat openbaarmaking de positie van de gemeente in besprekingen met derden zou schaden.

Business case geluidsschermen

De business case geeft inzicht in de incidentele kosten (inclusief dekking hiervan), de verwachte structurele kosten, de verwachte structurele opbrengsten en een financiële vergelijking hiervan op basis van contant gemaakte geldstromen. De investering draagt bij aan meerdere prioriteiten in het Prioriteringskader Agenda Dordt 2030. De verwachte investeringen zijn direct te relateren aan de extra te bouwen woningen die zonder deze investeringen niet gerealiseerd zouden kunnen worden en kennen daarmee een directe relatie met het subdoel "groei van de bevolking van Dordrecht" en de factor groeiend woningaanbod. De beperking van geluidsoverlast ook voor de huidige bewoners (o.a. Dordtse Hout) zorgt voor een bijdrage aan de geprioriteerde variabele "leefklimaat". Ook draagt deze investering bij aan het uitgangspunt van de financiële strategie dat de begroting van de gemeente structureel in evenwicht blijft. Deze investering geeft een verwacht

rendement, afhankelijk van uiteindelijke investeringssom en daadwerkelijk gebouwde woningaantallen, van tussen de 3 en 5% per jaar. Tot slot is het goed om te onderkennen dat de bouw van de geplande woningen op locatie Amstelwijck naar verwachting zal bijdragen aan een versterking van de sociaal-economische structuur van de stad en haar inwoners. Deze nieuwe bewoners zullen waarschijnlijk ook gaan bijdragen aan de culturele en recreatieve voorzieningen van onze stad, zoals het bezoeken van theater, concerten, musea en het lid worden van een sportvereniging. Dit zijn geen zaken die technisch te vangen zijn in een business case, maar die wel van belang blijven voor het hoofddoel van de Agenda Dordt 2030: een stad die sociaal-economisch beter in balans is.

Business case Dordtse Mijl

Deze concept-business case heeft een relatie tussen het opknappen van de openbare ruimte, het realiseren van een waardige stadsentree tussen zeehaven en binnenstad en extra woningen op bijvoorbeeld Maasterras en Spuiboulevard is indirect. Daarom is hier gekozen voor een maatschappelijke impact analyse in plaats van een klassieke financiële business case. Conclusie is dat voor elke euro die in de Dordtse Mijl wordt geïnvesteerd er maatschappelijke baten tegenover staan van € 2,30. Die maatschappelijke baten doen zich vooral voor als gevolg van mobiliteits- en gezondheidseffecten (meer fietsen en lopen, minder autogebruik) en economische effecten (werkgelegenheidseffecten, hogere woningwaardes). Daarnaast is het een belangrijke randvoorwaarde om tot een goede gebiedsontwikkeling bij de Spuiboulevard en Maasterras te komen; een gebiedsontwikkeling die bijdraagt aan de ambitie op groei van binnenstedelijke woningen en werklocaties. Hoewel de maatschappelijke baten de maatschappelijke kosten overstijgen, betekent dit niet dat de gemeente er direct financieel voordeel van heeft. De maatschappelijke baten slaan op termijn grotendeels neer bij de private markt en nationale overheid.

Deze twee voorbeelden geven een beeld van de wijze van aanpak van business cases. Aan de hand van uw opmerkingen zullen wij bezien op welke wijze uw aandachtspunten kunnen worden meegenomen in de business cases die nog zullen gaan volgen. Wij verzoeken u daarom op basis van deze business cases aan te geven welke aandachtspunten u heeft bij de uitwerking van komende business cases ten behoeve van besluitvorming over investeringen.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

N.v.t.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

In november 2019 is met de raad een thema-bijeenkomst: "Strategisch investeren in Dordt 2030" georganiseerd. Eerder in 2019 zijn via auditcommissie en de commissie bestuur en middelen toelichtingen gegeven op de financiële techniek van de verwerking van de verwachte verkoopopbrengst. Op 28 januari 2020 heeft de raad het prioriteringskader Agenda Dordt 2030 vastgesteld.

Een belangrijk onderdeel van de Agenda Dordt 2030 zijn enkele grote en langjarige gebiedsontwikkelingen, zoals de locaties rondom de Spoorzone en de Spuiboulevard. Die zijn nooit door de gemeente alleen te realiseren. Hierbij betrekken wij, en zijn soms ook afhankelijk van, partners als Provincie, Rijkswaterstaat, NS/Prorail, projectontwikkelaars, aannemers en uiteraard inwoners.

De onderwijstijdverlenging is onderdeel van de Onderwijsvisie 0-12 jaar, 2020-2030. Daarin hebben partners (onderwijsveld en gemeente) met elkaar afspraken gemaakt om de groei van de kansongelijkheid in Dordrecht te doorbreken.

Een optimaal resultaat en rendement (zowel financieel als maatschappelijk) van de voorgestelde investeringen in de energietransitie is alleen mogelijk met betrokkenheid en participatie van maatschappelijke partners (zoals bijvoorbeeld corporaties, ondernemers en inwoners). Niet alleen bij het tot stand komen van projecten (zoals zon op bedrijfsdaken of het realiseren van zon op restuimten), ook bij het participeren in de opbrengsten van dergelijke projecten.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Vaststellen Prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030 - Raadsvoorstel;

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

19 november 2019 Raad, Themabijeenkomst 'Strategisch investeren in Dordt 2030' (RIS [2492702](#)).

Raadsvoorstel 17 december 2019, Prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030 (RIS 2510937)

Hoe wordt dit betaald?

Dit besluit heeft geen directe financiële consequenties. Een besluit op zowel nadere deelreserveringen vanuit de beide reserves als op daadwerkelijke uitgaven van reeds besloten deelreserveringen worden op latere moment aan de raad voorgelegd.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

In het vervolg op dit besluit werkt het college de business cases verder uit. Deze uitgewerkte business cases zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 aan de raad voorgelegd kunnen worden ter besluitvorming. Daadwerkelijke uitgaven binnen een business case vergen daarop volgend ook nog een apart kredietvoorstel en -besluit van de raad.

Voor enkele deelreserves die bij de Kadernota 2021 zijn vastgesteld (geluidsscherm Amstelwijck, Mijlweg en Parkeervoorzieningen Spuiboulevard) is in verband met een al door de raad in gang gezette ontwikkeling en daaruit voortvloeiende fatale beslistermijn, al eerder een beslissing op de bijbehorende business case nodig. Betreffende business cases zullen separaat voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd, gepaard met een kredietvoorstel waarbij zichtbaar gemaakt wordt hoe en in welke mate deze investeringen inhoudelijk en financieel bijdragen aan de doelstellingen en prioriteiten van Agenda Dordrecht 2030.

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 27 oktober 2020 inzake Programma's reserve Agenda Dordrecht 2030;

gelet op artikel 55 van de Gemeentewet ; artikel 25 van de Gemeentewet;

overwegende dat:

- de bijlage 'Concept businesscase geluidsscherm Amstelwijck' informatie bevat die bij openbaarmaking de positie van de gemeente in besprekingen met derden zou schaden;
- openbaarmaking van deze bijlage om deze reden niet opweegt tegen voornoemd belang;
- het college daarom geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van voornoemde bijlage en de raad heeft verzocht deze in zijn eerstvolgende raadsvergadering te bekrachtigen

b e s l u i t :

op de zeven voorgestelde programma's business cases uit te werken ten behoeve van besluitvorming door de raad in het voorjaar van 2021 over het investeringspakket vanuit de Eneco-middelen;

het daadwerkelijk beschikbaar stellen van middelen uit de reserve Agenda Dordt 2030 op basis van individuele kredietaanvragen, vergezeld te laten gaan van definitieve business cases;

kennis te nemen van de bij dit raadsvoorstel gevoegde concepten van twee business cases die een beeld geven van de wijze van aanpak van business cases en op basis daarvan eventuele aandachtspunten mee te geven voor de uitwerking van volgende business cases ten behoeve van besluitvorming over investeringen.

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

1. AgendaDordrecht2030 (B1-B2)